

Sygnatura akt I Ns 308/18

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lutego 2019 r.

Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący SSR Marek Dziwiński

Protokolant Anna Lasko

po rozpoznaniu w dniu 08 lutego 2019 r. w Kamiennej Górze

na rozprawie sprawy z wniosku S. M.

przy udziale (...) Sp. z o.o. w S. i N. H.

o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku

postanawia:

I zatwierdzić uchylenie się przez S. M. od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia spadkowego o przyjęciu lub odrzuceniu spadku po P. M. zmarłym 07.01.2014r. w K., mającym ostatnie miejsce zwykłego pobytu w K. i ustalić, że S. M. odrzuciła spadek po P. M.,

II zatwierdzić uchylenie się przez S. M. od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia spadkowego o przyjęciu lub odrzuceniu spadku po D. M. (1) zmarłym 30.06.2016r. w D., mającym ostatnie miejsce zwykłego pobytu w D. i ustalić, że S. M. odrzuciła spadek po P. M.,

III oddalić wniosek N. H. o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia spadkowego o przyjęciu lub odrzuceniu spadku po P. M. i D. M. (1),

IV ustalić, że wnioskodawczyni i uczestnicy ponoszą koszty postępowania stosownie do swojego udziału w sprawie.

Sygn. akt I Ns 308/18

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni S. M. wniosła o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po zmarłym ojcu D. M. (1) oraz dziadku P. M.. Jednocześnie wniosła o przyjęcie oświadczenia o odrzuceniu spadku przez nią oraz przez jej małoletniego syna N. H..

W uzasadnieniu wskazała, iż jej ojciec zmarł w czerwcu 2016 r., a dziadek w styczniu 2014 r., oboje nie pozostawili testamentu. Podkreśliła, iż od dłuższego czasu nie utrzymywali jednak jakichkolwiek kontaktów w związku z czym nie znała ich sytuacji majątkowej. O śmierci ojca została poinformowana przez policję, ponieważ zmarł na terenie Niemiec. Jej matka również nie miała wiedzy na temat jakichkolwiek zobowiązaniach zaciągniętych przez ojca ani dziadka.

Na podstawie art. 510 § 2 k.p.c. Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestnika (...) (...) z siedzibą w S. (k. 8).

Sąd ustalił, co następuje:

Spadkodawca P. M. zmarł jako wdowiec w dniu 07.01.2014 r. w K.. Przed śmiercią stale zamieszkiwał w K.. Pozostawił po sobie syna D. M. (1). Posiadał jeszcze jednego syna, który zmarł jako małe dziecko.

Dowód:

- odpis skrócony aktu zgonu P. M. (k. 14)

- przesłuchanie S. M. na rozprawie w dniu 08.02.2019 r. (k. 17-17v)

Spadkodawca D. M. (1) zmarł w dniu 30.06.2016 r. w D. w Niemczech. Przed śmiercią stale zamieszkiwał w D.. W chwili śmierci był rozwodnikiem. Pozostawił po sobie dwoje dzieci S. M. i D. M. (2). S. M. w dniu 02.07.2017 r. urodziła syna N. H..

Dowód:

- odpis skrócony aktu zgonu D. M. (1) (k. 14)

- przesłuchanie S. M. na rozprawie w dniu 08.02.2019 r. (k. 17-17v)

- odpis skrócony aktu urodzenia N. H. (k. 14)

- odpis skrócony aktu urodzenia S. M. (k. 14)

S. M. sporadycznie utrzymywała kontakt z dziadkiem P. M.. Z ojcem D. M. (1) nie miała żadnego kontaktu, nie widziała go od 10 lat, kiedy to wyjechał do Niemiec. Nie miała pojęcia jak wyglądała jego sytuacja majątkowa, ani czy odrzucił on spadek po swoim ojcu. Wnioskodawczyni nie wiedziała nic o długu ojca ani dziadka.

Dowód:

- przesłuchanie S. M. na rozprawie w dniu 08.02.2019 r. (k. 17-17v)

We wrześniu 2018 r. S. M. z pisma informującego o przetwarzaniu danych osobowych od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. dowiedziała się o długach spadkowych po P. M..

W dniu 04.10.2018. wnioskodawczyni złożyła wniosek w niniejszej sprawie.

Dowód:

- informacja o przetwarzaniu danych osobowych z dnia 11.09.2018 r. (k. 3-7)

- przesłuchanie S. M. na rozprawie w dniu 08.02.2019 r. (k. 17-17v)

- prezentata na wniosku (k. 2)

Wnioskodawczyni w dniu 08.02.2019 r. oświadczyła, że odrzuca przypadający jej z mocy ustawy spadek po P. M. zmarłym dnia 07.01.2014 r. w K., ostatnio stale zamieszkałym w K.. Tego samego dnia oświadczyła, że odrzuca przypadający jej z mocy ustawy spadek po D. M. (1) zmarłym dnia 30.06.2016 r. w D., ostatnio stale zamieszkałym w D..

Dowód:

- załączniki do protokołu (k. 15, 16)

Sąd zważył, co następuje:

Poczynione w sprawie ustalenia znajdują podstawę w szczerych i niebudzących wątpliwości co do wiarygodności zeznaniach wnioskodawczyni. Ustalając stan faktyczny posłużono się także dokumentami w postaci odpisów aktów stanu cywilnego, których autentyczność nie nasuwała żadnych wątpliwości.

W myśl art. 924 k.c. spadek otwiera się z chwilą śmierci spadkodawcy. Dalej kodeks cywilny w art. 925 stanowi, że spadkobierca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku. Otwarcie spadku po zmarłym P. M. nastąpiło w dniu 07.01.2014 r., a po zmarłym D. M. (1) w dniu 30.06.2016 r.

Zgodnie z art. 1015 § 1 k.c. oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkodawca dowiedział się o tytule swego powołania. Dalej w myśl § 2 cyt. artykułu w brzmieniu obowiązującym na dzień otwarcia spadku tj. 07.01.2014 r. oraz 30.06.2016 r., brak oświadczenia spadkobiercy w powyższym terminie jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku. Jednakże gdy spadkobiercą jest osoba nie mająca pełnej zdolności do czynności prawnych albo osoba, co do której istnieje podstawa do jej całkowitego ubezwłasnowolnienia, albo osoba prawna, brak oświadczenia spadkobiercy w terminie jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Zgodnie jednak z art. 1019 k.c. jeżeli oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku zostało złożone pod wpływem błędu lub groźby, stosuje się przepisy o wadach oświadczeń woli ze zmianami polegającymi na tym, że uchylenie powinno nastąpić przed sądem, a spadkobierca powinien jednocześnie oświadczyć, czy i jak spadek przyjmuje, czy też go odrzuca. Spadkobierca, który pod wpływem błędu nie złożył żadnego oświadczenia może uchylić od skutków prawnych niezachowania terminu. Stosownie do art. 84 k.c. błąd dający podstawę do uchylenia się od skutków prawnych swego oświadczenia woli musi dotyczyć treści czynności prawnej i być istotny, czyli uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie nie działał pod wpływem błędu i oceniał rzecz rozsądnie nie złożyłby oświadczenia tej treści, czyli w sytuacji braku oświadczenia spadkowego - gdyby znał prawdziwy stan rzeczy złożyłby oświadczenie o odrzuceniu spadku. Błędem jest tu brak wiedzy o rzeczywistym stanie majątku spadkowego, z zastrzeżeniem, że nieznanomość stanu spadku nie jest następstwem niedołożenia przez spadkobiercę należytej staranności w jego ustaleniu (zob. orzeczn. SN z 29.11.2012r., II CSK 172/12, Lex nr1299156).

Niewątpliwie gdyby wnioskodawczyni wiedziała o istniejącym zadłużeniu dziadka i ojca, złożyłaby oświadczenie o odrzuceniu spadku. Przy tym w ocenie sądu nie można wnioskodawczyni postawić zarzutu niedołożenia należytej staranności. Wnioskodawczyni utrzymywała sporadyczny kontakt z dziadkiem, z ojcem w ogóle nie utrzymywała kontaktów i nie widziała się z nim 10 lat. Nie sposób przypisać jej złej woli, czy czynić zarzutów. Należy podkreślić, że nadmierny rygoryzm i formalizm w ocenie przesłanek uzasadniających niezachowanie terminu do złożenia oświadczenia spadkowego w świetle aktualnie obowiązującego unormowania wynikającego z przepisu art. 1015 § 2 k.c., zgodnie z którym brak oświadczenia w terminie jest traktowany jako przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza, jest nieuzasadniony, a w niniejszej sprawie jest nie do pogodzenia z zasadami słuszności. Skutkowałby bowiem ewidentnym, niezawinionym pokrzywdzeniem wnioskodawczyni i obciążeniem długami po dziadku i ojcu, na zaciągnięcie których nie miała żadnego wpływu, ani też nie skorzystała w żaden sposób z powodu ich zaciągnięcia. O tym, że dziadek posiada zadłużenie dowiedziała się dopiero z pisma uczestnika wysłanego 4 lata po jego śmierci. Składając wniosek w niespełna miesiąc po „dowiedzeniu się” przez wnioskodawczynię o długach dziadka, zachowała termin określony w art. 88 § 2 k.c. tj. jednego roku od wykrycia błędu.

Dlatego też sąd przychylił się do wniosku S. M. i zatwierdził uchylenie się od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia w przedmiocie odrzucenia spadku po zmarłym dziadku P. M. i ojcu D. M. (1).

Sąd oddalił wniosek N. H. o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia spadkowego o przyjęciu lub odrzuceniu spadku po zmarłych, z uwagi na fakt, iż zgodnie z art. 927 § 1 i 2 k.c. nie może być spadkobiercą osoba fizyczna, która nie żyje w chwili otwarcia spadku, ani osoba prawna, która w tym czasie nie istnieje. Jednakże dziecko w chwili otwarcia spadku już poczęte może być spadkobiercą, jeżeli urodzi się żywe. W niniejszej sprawie małoletni N. H. urodził się w dniu 02.07.2017 r., czyli w chwili otwarcia spadku po P. M. (07.01.2014 r.) oraz D. M. (1) (30.06.2016 r.) nie istniał, ani nie był jeszcze poczęty. W związku z powyższym wniosek ten podlegał oddaleniu.

Orzekając o kosztach postępowania pomiędzy wnioskodawczynią i uczestnikami postępowania Sąd uznał, że powinni oni ponosić je stosownie do ogólnej reguły wynikającej z przepisu art. 520 k.p.c. tj. stosownie do swojego udziału w sprawie (punkt IV postanowienia).